

מלוך יקרוך ויהושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מִי־הֵתָא חֲדָתָא

חֲדָתָא דְאֲזִי־תָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְרָשָׁה

לשוב בתשובה - ההכנה שתשרה שכינה במעשי ידינו

אלא אדרבה מוסיף כח בקליפה, ועליו נאמר 'ולרשע אמר אלקים וכו' מה לך לספר חוקי', כלומר שאתה מכניס דברי קדושה בתוך הקליפה, ובזה מוסיף על חטאתו פשע וגדול עוונו מנשוא. וכשחוזר בתשובה, מוציא אותו הכח שנותן בתוך הקליפה ומכניסו בקדושה, ועל זה נאמר (איוב כ טו) 'חיל בלע ויקיאנו וגו', ולזה נקראת 'תשובה' שתשוב דברי הקדושה למקומה, ושכרו כפול ומכופל שמכניע הקליפות בהוציא את הקדושה מתוכה, ונותן כח אל הקדושה בהכניסו לתוכה, ובזה יובן מה שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פו:) 'זדונות נעשין לו כזכיות'.

כפי הטהרה מקודם זוכה להשראת השכינה

ועל ידי שחוזר בתשובה קודם עסק התורה זוכה להכרית את החיצונים העושקים את הקדושה, ובזה פירש בערוגת הבושם (מצורע ד"ה זאת תהיה) את דברי הגמרא (מגילה לא:): 'כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר (יחזקאל כ כה) 'גם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם'. שקודם עסק התורה והמצוות יש לשוב בתשובה כדי שלא ילכו שפע המצוות לחיצונים ח"ו'.

ועל זה תקנו לומר קודם קיום המצוות **זיהי נועם ה' אלקינו עלינו**, שנזכה להשראת נועם ה' בעת המצוה, 'ומעשי ידינו כוננהו' שירצו לפניו מעשי ידינו, ולא יעשקו החיצונים את חלקנו, וכדברי רש"י: 'אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו'.

ובזה יתבאר דברי הגמרא 'שונה בלא זמרה', 'זמרה' לשון הכרתה כמו 'זמיר עריצים' (ישעיה כה ה), והלומד תורה בלי להכרית את החיצונים המעכבים, וכן 'קורא בלא נעימה', שאינו זוכה להשראת נועם ה' על נפשו ועל תורתו, הרי תורתו בכלל 'חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם', כי מצוותיו אינם טובות ותורתו אין בה חיות, אחר שלא הקדים תשובה לפני התורה והמצוות.

למידין מעובדי אדמה שנרים אותה בימי הקיץ להמית שרשי העשבים שלא תהא מעלה קוצים בעת הזרע בחורף, אף אתם הטיבו מעשיכם בטרם תבוא עליכם הרעה שלא תהא תפילתכם נמאסת כשתצעקו. 'ואל תזרעו אל קוצים', ואל תהי צעקתכם לפני מתוך הרשע כי אם מתוך תשובה, שלא תהיו דומים לזורע בלא ניר והיא נהפכת לקוצים, עכ"ל.

על ידי התשובה משיב כוחות הקדושה למקומם

וכן כתב בספר הליקוטים לאריז"ל (תהלים נ): 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי' (תהלים נ טז) וכו'. דע, כי כל המעשים טובים שהאדם עושה בעודו רשע, או התורה שלומד, אין צריך לומר שאינו נותן כח בקדושה,

וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּלְאָכָה וְהָיָה עֲשׂו אֹתָהּ כְּאֲשֶׁר צִוָּה ה' כִּן עָשׂו וַיְבָרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה (לט מג). כתב רש"י: 'ויברך אותם משה', אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו' (תהלים צ, יז). הלימוד העולה מכאן, שאף כאשר מכניס במעשה את כל הראוי למצוה, עדיין יש עוד מה כדי שתשרה השכינה במעשי ידינו.

נבאר יותר, מכלל ההכנה הראויה לעבודת ה', שיתבונן האדם במעשיו ויתן אל ליבו לתקן פגמי נפשו, כך לא יעבוד את ה' בהיות נפשו מטונפת בחטאים, ויקיים בעצמו 'סור מרע' תחילה ואחר יפנה להמשך הפסוק 'ועשה טוב', ועל זה אמר הכתוב (ירמיה ד ג) 'גירו לכם ניר ואל תזרעו אֶל קִצְיִים ופירש רש"י: הוּו

מִילְתָּא דְפְלִיָּאָה

הארת הפסח כבר מראש חודש ניסן

ידוע מאמרו של הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זלה"ה, שכל דברי חז"ל נאמרו באמת וביושר, וגם הנאמר בדרך אפשר והוה אמינא הוא גם כן אמת אף שנדחו הדברים במסקנא. ועל פי זה יש לרמוז בדברי בעל ההגדה 'יכול מראש חודש', שבאמת כוח המצוה לספר ביציאת מצרים מתחיל כבר מראש חודש ניסן, כי כבר מראש חודש מאיר הארת ניסי יציאת מצרים, ויכולים למצוא שייכות להארת הניסים. וביותר מכוח מצות ברכת האילנות המתחילה מראש חודש, וגם היא מוסיפה בנו כוח להיות מוכנים וראויים לקדושת ימי הפסח.

הארת ראש חודש כהכנה להארת הפסח

ובאמת על ידי תחילת הארת הקדושה מראש חודש זוכים אנו להכין עצמנו לקדושת החג הבא עלינו לטובה, ואף שקדושת חג הפסח באה עלינו בדרך דילוג וקפיצה שלא בהדרגה, מכל מקום כפי מה שמכניס עצמנו לקלוט הקדושה כך זוכים שתיקבע הקדושה בליבנו, וכלשונו של הרה"ק רבי ישראל מקוֹזְנִיץ ע"ה (עבודת ישראל שה"ג ד"ה בגמרא אור): 'ולכן צריך הכנה, כי אף על פי שבא אור הבהיר, אף על פי כן צריך כל אדם לטהר עצמו כדי שיוכל לקבל אור הבהיר, למשל שהחמה אף על פי שהיא זורחת ביותר אף על פי כן צריך החלונות להיות פתוחים, שאם יהיו סתומים לא תוכל החמה לזרוח להבית. יהי רצון שנזכה להכין עצמנו לטהר לבנו ומוחנו ונזכה בעזר ה' להשפעות העצומות היורדים עלינו בחג קדוש זה הבעל"ט'.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

קדושת אותיות התורה מעמידי העולמות העליונים

ולהלאה שארי לאתפשטא אלף בבית, ולית חושבן לחכמתא דהכא אתגליף].

ובעצם מקורם הינו בעולמות העליונים שלמעלה מהשגתנו, אך כשרצה המאציל העליון להאציל הנהגתו לעולם הזה בתחילה האצילם אור נעלם מאד שאין לו שום השגה והורידם מדרגה אחר מדרגה והלבשה אחר הלבשה עד שיכלו להתגלות בעולם הזה הגשמי, בתוך לבוש גשמי הנראה בעינינו האותיות בשם א' ב' וכו'. אך על האדם העוסק בתורה בקדושה וטהרה לדעת כי כשעוסק בתורה בקדושה וטהרה הרי שמחזיר אותיות אלו ללבושם הרוחני שבהם תלויים עולם ומלואו.

ועל זה רמז הכתוב ואת האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמודים, שאותיות אלו הם הווים שתלויים עליהם עמודי העולם. ועוד הוסיף וציפה ראשיהם דהיינו אלה האותיות מראשיתם עשה להם המאציל העליון התלבשות כדי שיוכלו העולמות לקבל אורם, ואחר כך שנתנם לנו, חזר והלבישם בלבוש גשמי כדי שנוכל גם אנחנו להבין אותם, וזהו שחזר ואמר פעם אחרת וחישיק אותם. ולפיכך צריך האדם ליהזר בקדושתם אזהרה יתרה וקדושה וטהרה כראוי.

צדיק יסוד עולם - נאצל מעולמות קדושה שאין בהם שום השגה

כך גם כשמדברים על צדיקים יסודי העולם יש לנו לדעת כי גובה מעל גבוה שומר, ומכאן נלמד כמה קדושה יש בצדיקים אלו שעליהם נאמר (משלי י כה) 'צדיק יסוד עולם', ומקור נשמתם בהארות עליונים אך צימצם הקב"ה אורם שיוכלו להיות להם אחיזה בעולם הזה הגשמי, אך בעצם קדושת נשמתם למעלה למעלה מהשגתנו, וברגשי קדושה אלו ניתן לגשת לספר או לדבר מקדושתם, והזוכה להתקרב לצדיקים הנמצאים בכל דור ודור שבלעדיהם העולם אינו יכול להתקיים שכן 'צדיק יסוד עולם', בוודאי ובוודאי שיש לו להעלות במחשבתו שאין לנו כלל השגה בקדושתם ושגבה בינתנו מלהבין מעשיהם והליכותם אשר נאצלו מעולמות העליונים שאין לבר אנוש שום השגה בהם, וכך יוכל לגשת אל הקודש ולקבל מהם קדושה ברכה וישועה.

הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידך נראה כמקימו, והוא נזקק וקם מאליו, וזהו שנאמר (שם מ יז) 'הוקם המשכן', הוקם מאליו], וכיוצא בזה ניסי ניסים ללא גבול. ובמקום לא טבעי שכזה לא יתכן שמספר זה הינו כפשוטו שכך יצא מספרו, אם כן עלינו להבין מה בא לומר מספר זה.

מספר הווי"ם כמספר אותיות התורה והם מעמידי העולם

מבאר זקני הקדוש אביר יעקב ע"ה (פתוחי חותם ד"ה ואת האלף) שאם תחשב את כל עשרים ושתיים אותיות מא' ועד ת' וכן האותיות הכפולות מנצפ"ך, יעלה לך הכל בחשבון אלף שבע מאות ושבעים וחמש, ואותם עשה הקב"ה 'ויום לעמודים', כלומר, כמו ווי תליה שמחזיקים את מה שתולים עליהם כך אותיות התורה הם המחזיקים עולם ומלואו שהם הגימטריא של עשרים ושתיים האותיות כולל האותיות הכפולות".

בידיעה קדושת האותיות יש לגשת ללימוד התורה הקדושה

הוא סוד גדול שכדי לומר זאת צריכים רוח הקודש, ומכאן לימדנו אביר יעקב הקדוש ע"ה שבהגשה זו צריך לגשת אל הקודש בלימוד התורה הקדושה, וצריך האדם להתבונן ולידע דאותיות התורה הם קודש קדשים למעלה וכל אות ואת נבראו ממנה כמה עולמות וכמה סודות באותיות התורה אשר אין כח באדם להשיג אחת מאלף מהם, וכמו שכתוב בזוהר הקדוש (אחרי עג.) [תא חזי מלה קדמאה דאורייתא דיהבין לינוקי אל"ף ביי"ת, דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבקא בסולכתנו ולסלקא ליה ברעותא וכל שכן למלא בפומיהון, ואפילו מלאכי עלאי ועלאי דעלאי לא יכלין לאדבקא בגין דאינון סתימין דשמא קדישא, ואלף וארבע מאה וחמש רבבן דעלמין כולהו תליין בקוצא דאלף, ושבעין ותריין שמהן קדישין גליפין באתווי רשימין דקיימו בהו עלאי ותתאי שמיא וארעא וכורסייא יקרא דמלכא תליין מסטרא חדא לסטרא חדא דפשיטותא דאלף, קיומא דעלמין כלהו וסמכין דעלאין ותתאין ברזא דחכמתא ושביילין סתימין ונהרין עמיקין ועשר אמירן כלהו נפקין מההוא קוצא תתאה דתחות אלף, מכאן

וְאֵת הָאֵלֶף וְשִׁבְעֵי הַמְּאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים עֲשָׂה וְיִוִּם לְעִמּוּדִים וְצִפְהָ רְאִשֵּׁיהֶם וְחִשְׁקֵם אֲתָם (לח, כח). הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בתורה הקדושה, וכל אות ואת ממנה היא קודש קדשים שמחזיקה את העולם, וכך היו אבותינו סופרים דורשים ומתבוננים על כל אות ותיבה למה באה ועל מה. כאן כשמשה רבינו ע"ה עושה דין וחשבון על כל מה שגבה למלאכת המשכן מה נעשה בהם, כתוב ואת האלף ושבע מאות וחמישה ושבעים עשה ויום לעמודים, שמספר זה עשה ווי תלייה על העמודים, ויש להבין מה סוד יש במספר זה.

כל מעשה המשכן ברוח הקודש ובמעשה ניסים ובוודאי רומז מה

הרי כל שנעשה במלאכה קדושה זו נעשה במעשה ניסים מעל הטבע מעל המקום ומעל הזמן, שבכלל כל הליכתם הייתה בדרך ניסית, כמו הענן שהיה מיישר הרים גבנונים וכשהיה גיא עמוק היה מגביה אותו, וזהו רק דבר אחד מנסי ניסים שנעשו לישראל בכל הדרך, מופתים גדולים שאין להם שיעור ולא תיאור. ובמעשה המשכן נראו ביותר אותם הנפלאות שמעל הטבע המקום והזמן, כמו הצורה שבה הטבילו את הפרוכת [כמו שאמרו במדרש (במדב"ר ד יג): ומה היו בני אהרן עושין כשהיו מורידים את הפרוכת וכו', לא היו משפילין אותה בבת אחת כדי שלא יראו הארון אלא משפילין קימעה קימעה עד שירידוהו וכיסו את הארון, מנין שכן האלקים אומר למשה שנאמר (במדבר ד ה) 'ובא אהרן ובניו וגו'. אמרו הפרוכת היתה דומה לוליון ועביו טפח ועל שבעים ושנים נימין נארגת ועל כל נימא ונימא כ"ד חוטין וגו' מאות כהנים מטבילין אותה וב' כהנים גדולים נושאים אותו בקונטיסון מפני הארון], וכן מצינו שמשה רבינו ע"ה הקים את המשכן לבדו בעוד מאה אנשים לא יכלו לו להרימו [ככתוב בפרשתנו (לט לג): 'ויביאו את המשכן אל משה, ופירש רש"י: שלא היו יכולין להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה במשכן, הניח לו הקדוש ברוך הוא הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא איך אפשר

א. בחשבון כזה: 1495=1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+20+30+40+50+60+70+80+90+100+200+300+400 וכשתוסיף את האותיות הכפולות דהיינו: 40+50+90+80+20 יעלה לך הכל בגימטריא: 1775.

לשוב בתשובה - ההכנה שתשרה שכינה במעשי ידינו

ישראל בתשובה יזכו לקבל את התורה בלב טהור, כי אפילו רשע גמור שהרהר בתשובה הרי הוא צדיק גמור.

כפי הטהרה מקודם זוכה להשראת השכינה

ועל ידי שחוזר בתשובה קודם עסק התורה זוכה להכרית את החיצונים העושיקים את הקדושה, ובזה פירש **בערוגת הבושם** (מצורע ד"ה זאת תהיה) את דברי הגמרא (מגילה לא): כל הקורא בלא נעימה ושונה בלא זמרה עליו הכתוב אומר (יחזקאל כ כה) 'גם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם'. שקודם עסק התורה והמצוות יש לשוב בתשובה כדי שלא ילכו שפע המצוות לחיצונים ח"ו.

ועל זה תקנו לומר קודם קיום המצוות 'ויהי נועם ה' אלקינו עלינו', שנזכה להשראת נועם ה' בעת המצוה, 'ומעשי ידינו כוננהו' שירצו לפניו מעשי ידינו, ולא יעשקו החיצונים את חלקנו, וכדברי רש"י: אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו'.

ובזה יתבאר דברי הגמרא 'שונה בלא זמרה', 'זמרה' לשון הכרתה כמו 'זמיר עריצים' (ישעיה כה ה), והלומד תורה בלי להכרית את החיצונים המעכבים, וכן 'קורא בלא נעימה', שאינו זוכה להשראת נועם ה' על נפשו ועל תורתו, הרי תורתו בכלל 'חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם', כי מצוותיו אינם טובות ותורתו אין בה חיות, אחר שלא הקדים תשובה לפני התורה והמצוות.

מחסד ה' להקדים הכנה לפני כל מצוה

ולעולם צריך להקדים הכנה לפני כל מצוה ועבודת ה', לקדש עצמו להיות ראוי לעבודתו יתברך, ואין לתמוה מדוע יש צורך בהכנה מחדש לפני כל מצוה, ולא מספיק שייכין עצמו פעם אחת באופן שתהיה ההכנה קבועה בלב, להיות מוכן בכל עת ובכל שעה לעבודת ה', כי זה עצמו חסד ה' על בריותיו להצריכנו לשוב ולהתכונן לפני כל מצוה ואיננו יכולים להסתפק בהכנתנו משכבר, ובכך זוכים אנו בכל זמן להוסיף עז ותעצומות בעבודתו בהכנה ראויה ונכונה.

זהירות שלא להתאחר מלשוב בתשובה

ועל פי זה פירש הרה"ק **מנחם מענדל מלינסק ע"ה** את הפסוק (תהלים כז ב) 'שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת', 'קום' רמז למצוות עשה שנצרך לקום ולעשותם, ואילו 'שבת' רמז למצוות לא תעשה שמצוותם שב ואל תעשה, וזהו הרמז 'שוא לכם משכימי קום' שהם משכימים תחילה בעבודת 'קום ועשה טוב', ו'מאחרי שבת' שמאחרים את עבודת 'שב ואל תעשה רע', ואין עבודתם עולה יפה, כי יש לסור תחילה מן הרע קודם העסק בקיום מצוות עשה.

הקדמת התוכחה למשנה תורה

דבר זה הוא עיקר גדול בעסק התורה והמצוות, שאין העבודה חשובה אלא כפי טהרת הלב והכנתו קודם גשת האדם אל הקודש, כי אם לא ישוב האדם בתשובה תחילה מוטב לו אם לא עסק בתורה. כמו שפירש בעל **מאור ושמש** (דברים ד"ה א"י אלה ה-ב') את הכתוב (דברים א ה) 'הואיל משה באר את התורה הזאת', וקשה הלא עדיין לא פתח לומר לפניו דברי תורה, וכל הענין כאן מדבר בתוכחות מוסר על עבירות שנכשלו בהם במדבר, ורק להלן בפרשת ואתחנן התחיל לחזור בפניהם על עשרת הדברות ושאר המצוות הנשנות להלן. אכן ביאור הדברים הוא, שנמנע משה מלשנות לפניו את התורה, שמא לא הרהרו עדיין בתשובה ואין תורתם רצויה, ותחילה פתח להוכיחם על חטאיהם כיון ש'הואיל משה באר את התורה' ונצרך להשיבם בתשובה תחילה.

עיקר ההכנה על ידי חזרה בתשובה

וזהו שפירש **האור החיים הקדוש** על הכתוב (לעיל יט ה) 'ועתה אם שמוע תשמעו בקולי', 'ועתה' לשון תשובה, כי בבוא ה' לתת את תורתו לעם ישראל ביקש שתהיה התורה שמורה בטהרתה, ולא תימסר לישראל בהיותם מלוכלכים בחטאים שקדמו להם, על כן הקדים כאן לשון תשובה, ועל ידי שיהרהרו

וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת כָּל הַמַּלְאכָה וְהָנָה עִשׂוֹ אֹתָהּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' בְּן עִשׂוֹ וַיְבָרַךְ אֹתָם מֹשֶׁה (לט מג). כתב רש"י: 'ויברך אותם משה', אמר להם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם, ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו וגו' (תהלים צ, יז). הלימוד העולה מכאן, שאף כאשר מכינים במעשה את כל הראוי למצוה, עדיין יש עוד מה כדי שתשרה השכינה במעשי ידינו.

נבאר יותר, מכלל ההכנה הראויה לעבודת ה', שיתבונן האדם במעשיו ויתן אל ליבו לתקן פגמי נפשו, כך לא יעבוד את ה' בהיות נפשו מטונפת בחטאים, ויקיים בעצמו 'סור מרע' תחילה ואחר יפנה להמשך הפסוק 'ועשה טוב', ועל זה אמר הכתוב (ירמיה ד ג) 'נִירוּ לָכֶם נִיר וְאֶל תִּזְרְעוּ אֶל קִצְיָם וּפִירֵשׁ רִשְׁיָי: הוּו לְמִידִין מְעוּבְדֵי אַדְמָה שְׁנָרִים אוֹתָהּ בִּימֵי הַקִּיץ לְהַמִּית שְׂרָשֵׁי הָעֵשְׂבִים שֶׁלֹּא תֵהָא מַעֲלָה קוֹצִים בַּעַת הַזֶּרַע בַּחוּרְף, אִף אִתָּם הִטִּיבוּ מַעֲשִׂיכֶם בְּטָרַם תְּבוּא עֲלֵיכֶם הִרְעָה שֶׁלֹּא תֵהָא תְּפִילְתְּכֶם נִמְאֶסֶת כְּשֶׁתְּצַעְקוּ. וְאֵל תִּזְרְעוּ אֶל קוֹצִים, וְאֵל תֵּהִי צַעֲקַתְכֶם לְפָנַי מִתּוֹךְ הִרְשַׁע כִּי אִם מִתּוֹךְ תְּשׁוּבָה, שֶׁלֹּא תֵהִיו דּוֹמִים לְזוֹרַע בְּלֹא נִיר וְהִיא נִהְפַּכֶת לְקוֹצִים, עַכ"ל.

על ידי התשובה משיב כוחות הקדושה למקומם

וכן כתב **בספר הליקוטים לאריז"ל** (תהלים נ): 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי' (תהלים נ טז) וכו'. דע, כי כל המעשים טובים שהאדם עושה בעודו רשע, או התורה שלומד, אין צריך לומר שאינו נותן כח בקדושה, אלא אדרבה מוסיף כח בקליפה, ועליו נאמר 'ולרשע אמר אלקים וכו' מה לך לספר חוקי', כלומר שאתה מכניס דברי קדושה בתוך הקליפה, ובזה מוסיף על חטאתו פשע וגדול עוונו מנשוא. וכשחוזר בתשובה, מוציא אותו הכח שנותן בתוך הקליפה ומכניסו בקדושה, ועל זה נאמר (איוב כ טו) 'חיל בלע ויקיאנו' וגו', ולזה נקראת 'תשובה' שתשוב דברי הקדושה למקומה, ושכרו כפול ומכופל שמכניע הקליפות בהוציאו את הקדושה מתוכה, ונותן כח אל הקדושה בהכניסו לתוכה, ובזה יובן מה שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פו): זדונות נעשין לו כזכיות.

